

הפרק המזעזע ביותר בפרשת עמוס בן-גוריון — כיצד נלכד יחזקאל סהר

חיסולו של זאב

רובם סמלים, וכמה שוטרים חוששים, המועסקים בעיקר במניעת פשעים. תפקיד מרכזי של אנשי המדור הוא להתחבר עם אנשי העולם התחתון. הם מבקרים בבתי-הקפה, בהם רגילים הפושעים המועדים לבקר, במועדוני הקלפים, בהם הם משחקים ומוציאים את כספם. כשנכנס שטיינברג פעם לבית-קפה יפואי, הממשש מקום ריכוז לבני העולם התחתון יוצאי פולין, ושאל באדיבות לשלום בעליו, השיב לו הלה: "שלומי היה טוב לו הפסקת לבוא אלי. כשרואים אותך כאן, בורחים הקליאנטיים! אני מוכן שתדרוש בשלומי בכל מקום אחר!"

כדי להטיל פיקוח על אנשי המדור, קיים במשטרה, עוד מימי הבריטים, נוהל המחייב את כל אנשי המדור, ובראשם את ראש המדור עצמו, למסור דו"ח יומיומי מלא על כל טגיותיהם עם כל אנשי העולם התחתון. כל פעולה, כל סריקה, כל חיפוש, כל מארב, כל סגירת חיק, כל ויתור על האשמה לצורך קבלת ידיעות, כל שיחרור ממעצר — טעון אישור מראש מטעם מטה המחוז.

ראש המדור אינו יכול להיטגש עם בעל בית-בבוס ולקבל ממנו ידיעות, מבלי למסור על כך, תוך 24 שעות, דו"ח בכתב או בעל-פה למפקדיו. כל הוצאה של כסף, כל תשלום למודיע, מאושרים מראש על-ידי המטה, המשלם את הכסף. מעולם לא נשלחה לשטיינברג אף תלונה אחת על התרועעות מיותרת עם פושעים.

★ ★ ★

כוכב שלישי

כמו שש שטיינברג הלך לפניו לא רק בעולם התחתון, אלא גם בעולם העליון של מטה המשטרה. כל בלשי ישראל, מחיפה, ירושלים, סכנייה ורמלה, נשלחו אליו לתל-אביב, עברו קורס של חודשיים תחת הורכתו ופיקוחו האישי. הקצין, שהלך בראש כל סריקה, הועמד כדוגמה בפני חבריו למקצוע. לפני שנתיים זכה גם להערכה רשמית: הכוכב השלישי של עוזר-מפקח-מחוז.

האמון הרב שהמטה רחש לו מצא את ביטויו בפרט קטן אך מאלף: מעולם לא קיבל שטיינברג הנחיה מלמעלה איך לנהל את עסקיו. לא זו בלבד שלא ניתנה לו תוכנית להורכת הבלשים, אלא שמעולם לא קיבל כל הערה שהיא על אופן ניהול פעולותיו, כפי שהשתקפו בדו"חים היומיים. איש לא העיר לו על התחברותו עם פושעים.

★ ★ ★

פיביאוקלוק ברמת-אביב

רשימת ההצלחות של ראש המדור הפלילי נראית כלוח הסנסציות העתונאיות של השנים האחרונות.

הוא גילה כנופיה של פושעים שהתפרצו לדואר ביד-אליהו, ונתפסו כשהבולים וכלי-הפרוצה בידיהם. בבנימינה נמצאו על-ידי סחורות בשחי של רבבות לירות, שנגנבו ממחסן המחשביר-המרכזי על-ידי פושע, שהתחבא במשך שנה מיעני המשטרה. בחדרון קטן בשכונת מאה-שערים נמצאו בדים יקרים שנשדדו מחנות פילוסוף ברחוב אל-ת. בתוך החול באחת מסימטאות יפו נמצאה חבילת יהלומים בשחי 5000 ל"י.

איך נעשה הדבר? פרוצה שפחדה מפני שטיינברג היתה מטלפנת לו מתא ציבורי, לוחשת לו שהיא רוצה לפגוש אותו ליד נמל תל-אביב בחצות. שם היתה מוסרת שיום

ב אחד הימים בשנת 1951 הגיע מכתב אישי של המפקח הכללי של משטרת ישראל, יחזקאל סהר, לקצין-משטרה בחדרה. הקצין, ראש הלשכה הפלילית לנסת התיכון, זאב שטיינברג, נצטווה במכתב זה שלא לנסוע בשום פנים לבדו לגבול, לפגישות עם קציני הלגיון, מאחר שחיו בסכנה.

כמה ימים לפני כן גודע בחוגי המשטרה כי שלטונות הירדן קבעו פרס כספי גדול על ראשו של שטיינברג. הדבר שהעלה את חמתם היה פעילותו של שטיינברג לגילוי פשעים הקשורים בגבול. בין השאר: נסיון ירדני לזייף שטר-רכסף ישראליים ולהפיצם במדינה, גילוי כנופיות ערביות שביצעו מעשי שוד במדינה.

בפעולתו זאת נעזר שטיינברג על-ידי הרבה ערבים, ידידי ישראל, עמם קשר קשרי-ידידות במשך שנים רבות, מאז היה סמל של משטרת המנדט באזור חדרה וכרכור. הוא הגיע לתפקיד זה עם עלותו ארצה, ב-1934, אחרי שקיבל תעודת בגרות פולנית ובא לארץ כסטודנט. תחת ללמוד באוניברסיטה, התגייס, לפי צו המוסדות הלאומיים של אז, למשטרת המנדט.

אחד הערבים, עמם קיים מגע הדוק בתפקידו, היה גבר שעבד כסייס במשטרת חדרה ושהיה ידוע היטב בין התיקיה-המושבה כידיד היהודים. כשצירף הסכמ-המנדט את המשולש הקטן למדינה, מצא שטיינברג את הי ערבי הזה באחד הכפרים במשולש, מחוץ סריכל ורעב ללחם. הוא דאג לסידורו בחדרה, נשאר עמו במגע הדוק.

הוא לא תיאר לעצמו או שקשריו עם ערבי נאמן זה יהפכו, בבוא העת, לסנסציה משפטית ועתונאית, ולעילה יחידה לחיסולו בעיני הציבור.

★ ★ ★

אקדה, לא עמ

פעולתו הנמרצת של הקצין מ-חדרה לא נעלמה מעיניהם של חוגי המטה הארצי. עלה על דעתם שכדאי לנצל כשרון זה במרכז הפושעים הי גדול ביותר בארץ: תל-אביב. במאי 1952 הועבר המפקח-הראשון זאב שטיינברג לתפקיד חדש: ראש המדור הפלילי במחוז תל-אביב.

חיש מהר גורעה בעולם התחתון דמיון של שטיינברג, בעל העיניים החומות ושערות-השיבה, המדבר בליווי תנועות הידיים האופייניות לוחקי המושבות. הוא לא היה איש-משרד, היושב מאחורי שולחן הכתיבה ברחוב השחר, הי שולח את סמליו ושוטריו להביא לו פושעים. לא היה לו אפילו משרד לחוד. הוא ישב בחדר יחד עם עוד ארבעה סמלים וקצין.

אמר עליו מפקד גבוה של המשטרה: "הוא הקצין היחיד המזכיר לי קפטן משטרה אמריקאי. הוא מחזיק בידו את האקדה, לא את העט הנובע!"

משך 16 שעות ביממה הסתובב שטיינברג בסימטאות האפלות בהן מת גוררים הפושעים המועדים, במועדוני הקלפים, בבתי-הבוסת, במרכזי השוק השחר ובורסת-הזהב, בתל-אביב, בלוד, ברמלה, בפתח-תקופה. בכל מקום יצר קשרים, חדר לחוגי העולם התחתון, רכש מודיעים, אירגן הלשנות הדדיות. כל פושע ידע שכדי לא להסתבך עם שטיינברג כדאי למסור לו ידיעות על חבריו.

אמר אחד מגדולי העולם התחתון: "שטיינברג הרס אותנו. הוא הכניס בנו סחד כזה מפני מלשינות שאח לא האמין עוד לאחיו. עוד לא היה דבר כזה!"

★ ★ ★

פגישה עם פושעים

כי אותו זמן התגורר שטיינברג בתא קטן על גג הנפה הצפונית, ברחוב יהודה הלוי 6 בתל-אביב, בי שכונת עם הכובסים הערביים של המשטרה. משפחתו, אשה ושלושה בנים, נשארה בחדרה, עד שנמצא לשטיינברג שכן בתחנת-המשטרה של רמת-גן.

המדור הפלילי הוא חלק ממטה הי מחוז, והוא המפקח על העולם התחתון. בעוד שהגפות עוסקות בחקירות יומיו מיות, בולש ועוקב המדור אחרי הפושעים, מנסה להכירם, לדעת את התעסי קותם ומקום מגוריהם, את תנועותיהם. מפקדיו חייבים להכיר כל פושע חדש המגיע לעיר, את מקום המחבוא של הסחורות הגנובות והמוכרות. עליהם לעמוד מקרוב על כל מזימה של חבורת העולם התחתון. לצורך זה עומדים לרשות המדור אמצעים ועומים: מכונית אחת או שתיים, קומץ בלשים מעולים,

ישנן מעט פרשות ציבוריות מזעזעות יותר מאשר זו המתפרסמת זו הפעם הראשונה במלואה בעמודים אלה. היא מעידה על מעמקים של ניוון ציבורי ומוסרי שקשה לצלול לתוכם.

הבוסים האמיתיים של משטרת ישראל, שמעשיהם נודעו לשימצה בצבור הרחב — האנשים שסגרו תיקים מטעמים מפלגתיים, המחפיים על פשעי-מלחמה ועל מציליהם של פושעי מלחמה, הנמנעים ביודעין מלפעול נגד השחיתות והרקבון במקום, שאין זה רצונו, המפעילים את פיקודיהם נגד יריבים מפלגתיים, הנותנים חסינות לבולשת מפלגתית, הפועלים בשרירות לב ובחוסר סמכות נגד בני מיעוטים חסרי-הגנה, המפעילים שוטרים לטובת הנאתם, הנוקטים בשחיתות קהירה פסולות ומענות, המעניקים הלוואות לעדים, אלה שאנשיהם לא הססו למסור בשבועה הודעות כוזבות בבתי-המשפט ובוועדות ציבוריות — עטו הפעם על אדם חף

לפני כן ישבו אצלה שלושה בחורים, תיכננו בנוכחותה טריצה לתוך מחסני המשביר. שמות האנשים הובילו את המשטרה ישר למקום הפריצה.

לפני שנה רבו הגניבות במלון רמת-אביב במבואות תל-אביב. בשעה שהחיריים העשירים מתחזק-לארץ ישבו ואכלו את ארוחתם בחדר-האוכל, היו אלמונים פורצים לחדריהם, גונבים כסף, מצלמות וחפצים. כשכלו כל הקצנים, הוזעק שטיינברג למקום.

לבוש בחליפה אורחית, כרגיל, נכנס שטיינברג לבית-המלון, סיר בו בשקט, הסתכל בחדרים, בשטח ובצורת הביצוע של הפריצות. בדרכו נתקל במפקח הכללי של המשטרה, יחזקאל סהר, ובכמה אישים ממשלתיים גבוהים אחרים, שבילו את הפייבאוקלוק שם. המפקח הכללי שאל למעשיו, עודד אותו בצורה אבהית: "נו, תצלח!"

המיבצע כולו ארך 24 שעות. לפי שיטת הביצוע, הבין שטיינברג, למוד הנסיון העשיר, כי הפושעים הם מטה המשטרה לניהול מערכת של עבריינית מאותה עדה. חקר אותה. כעזרתה הצליח עוד באותו לילה לשים מארב לפושעים, לתפסם כששללם בידם.

★ ★ ★

שוחד מרועי-זונות

בינתיים נפל דבר במשטרה. המסע הציבורי נגד סגן המפקח הכללי, עמוס בן-גוריון, התפתח במלואו ועמו. בצמרת המשטרה השתררה אנדלמוסיה גמורה. המוראל התערער, חשדות הדדיים. מוצדקים ובלתי-מוצדקים, הרעילו את האוירה. כמה מראשי המטה הארצי החלו להקדיש ממיטב מרצם לניהול מערכת ההגנה של עמוס, שהפכה למלחמה לחייס-ולמחת לכל הצמרת הנוכחית של המשטרה.

יחזקאל סהר כינס את כל קציני המשטרה בארץ בבית-הספר לשוטרים בכפר שלם, גילה שישנן ידיעות שחלק מן הקצינים רוחש אהדה למגלי השחיתות, וכי קצינים רבים חושבים כי מטה המשטרה אינו בסדר. כל זה לא עניין במיוחד את ראש המדור הפלילי בתל-אביב, שראשו היה שקוע בענינים